

Yhdenvertaisuussuunnitelma 2023

1. Tavoitteet
2. Yhdenvertaisuus tapahtumissa
3. Häirintäyhdyshenkilöt
4. Yhdenvertaisuus päätöksenteossa

1. Tavoitteet

Lääketieteenkandidaattiseura on jäsenistöltään monimuotoinen. Seuraan kuuluu moninaisesti eri sukupuolien edustajia sekä eri ikäisiä jäseniä, joiden etninen, uskonnollinen ja aatteellinen tausta on moninaista. Tämän yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on ylläpitää ja kehittää Seuran jäsenten yhdenvertaista kohtelua sekä ehkäistä syrjintää ja häirintää. Keskeisenä elementtinä on luoda Seurasta kaikille turvallinen ja helposti lähestyttävä.

Yhdenvertaisuussuunnitelma on osa Seuran arvoja.

Yhdenvertaisuussuunnitelmassa painottuvat etenkin ainejärjestön toiminnassa keskeiset osa-alueet: turvallisempi tila tapahtumissa, alkoholikulttuuri, sukupuolittuneet perinteet sekä opiskelijoiden yhteenkuuluvuus. Suunnitelmassa käsitellään myös toimintatavat häirintätilanteissa. Tavoitteena on madaltaa Seuran jäsenten ja toimijoiden kynnystä ilmoittaa ongelmatilanteista sekä luoda selkeät toimintatavat niihin puuttumiseksi.

Tuomalla yhdenvertaisuus aiheena avoimeen keskusteluun voi tulla esille asioita, joita ei tässä suunnitelmassa ole mainittu. Uudet kehityskohteet Seuran yhdenvertaisuudessa tullaan kuitenkin ottamaan myös jatkossa huomioon, sillä kyseessä on jatkuva kehitystyö.

Yhdenvertaisuussuunnitelman sisällön ajankohtaisuus ja sen päivittäminen on Seuran yhdenvertaisuusvastaavan vastuulla yhdessä yhdenvertaisuustoimikunnan kanssa. Erityisesti ensimmäisten 3 vuoden aikana suunnitelmaa tulee tarkastella vuosittain.

Mitä on syrjintä?

Suomen yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen, tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Syrjinnässä on kyse siitä, että henkilöä kohdellaan samanlaisessa tilanteessa huonommin kuin toisia yhden tai useamman henkilökohtaisen ominaisuuden takia. Kaikilla ihmisillä on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja syrjintä kielletään monissa kansallisissa laeissamme, yhdenvertaisuuslaissa ja rikoslaissa sekä kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa.

(Lähde: Yhdenvertaisuusvaltuutettu)

Mitä on häirintä?

Häirinnällä tarkoitetaan asiatonta ja ei-toivottua käytöstä. Häirintä voi esiintyä esimerkiksi ilmeinä, puheena, viesteinä, eleinä tai kosketteluna.

Laissa häirintä on henkilön ihmisarvon loukkaamista niin, että syntyy henkilöä halventava tai uhkaava ilmapiiri. Häirintä voi liittyä esimerkiksi sukupuoleen, ikään, alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, poliittiseen toimintaan, ammattiyhdistystoimintaan, perhesuhteisiin, terveydentilaan, vammaisuuteen ja seksuaaliseen suuntautumiseen.

Kaikki ristiriitatilanteet henkilöiden välillä eivät automaattisesti ole häirintää tai kiusaamista.

Turvallisempi tila

Seura noudattaa turvallisemman tilan periaatteita, jotka edistävät kaikkien osallistujien henkistä ja fyysistä turvallisuuden tunnetta Seuran tapahtumissa ja tiloissa. Seura noudattaa toiminnassaan HYY:n turvallisemman tilan periaatteita.

Turvallisemmassa tilassa toisiin suhtaudutaan asiallisesti, kunnioittavasti ja ilman ennakkoluuloja. Jokaiselle annetaan tilaa olla oma itsensä eikä kenenkään

itseäänmääräämisoikeutta rajoiteta. Seuran toiminnassa ja tapahtumissa ei sallita fyysistä, sanallista tai seksuaalista häirintää eikä minkäänlaista syrjintää.

Erehtyminen ja kysyminen on sallittua, kukaan ei ole täydellinen. Jos huomaat rikkoneesi turvallisemman tilan periaatteita, ota asia rohkeasti puheeksi osallisten kanssa. Mikäli huomaat häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, puutu tilanteeseen.

Turvallisemman tilan periaatteista tiedotetaan jäsenistölle, ja aiheesta muistutetaan myös tapahtumien yhteydessä.

Yhdenvertaisuus opetustilanteissa

Yhdenvertaisuuden periaatteet ovat voimassa myös opetustilanteissa. Seura toimii jäsenistönsä edunvalvojana ja hyvinvoinnin edistäjänä. Opetustilanteissa tai opetushenkilökunnan taholta tapahtuvasta häirinnästä voi olla suoraan yhteydessä yliopistolle. Ohjeet löytyvät täältä <https://studies.helsinki.fi/ohjeet/artikkeli/tasa-arvo-yhdenvertaisuus-ja-esteet-tomyys-yliopistolla>.

Yhdenvertaisuussuunnitelmasta tiedottaminen

Yhdenvertaisuussuunnitelma jaetaan kaikkien jäsenten tietoon Seuran nettisivuilla, tiedotuspostissa, sosiaalisessa mediassa sekä tapahtumien yhteydessä. Tiedottamisesta vastaa Seuran yhdenvertaisuusvastaava.

Yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa kaikissa Seuran tapahtumissa ja tiloissa, ja Seuran jäsenet noudattavat toiminnassaan yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Seura noudattaa turvallisemman tilan periaatteita, ja turvallisemman tilan periaatteista muistutetaan myös tapahtumien yhteydessä. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta yhdenvertaisuudesta Seuran toimijoiden kesken, ja juurruttaa yhdenvertaisuuden periaatteet osaksi Seuran arkea ja juhlaa.

2. Yhdenvertaisuus tapahtumissa

Tapahtumat ja alkoholi

Seura järjestää jäsenilleen tapahtumia, joissa osallistuminen ilman alkoholin käyttöä on mahdollista ja mielekästä eikä alkoholin käyttöön painosteta. Esimerkiksi OPM-järjestely (*oma pullo mukaan*) on toimiva tapa, jolloin jokainen tapahtumaan osallistuva henkilö voi itse päättää haluamansa juoman ja sen alkoholittomuuden tai alkoholipitoisuuden. Mikäli tapahtumassa tarjoillaan erilaisia juomia, tulee alkoholittomien vaihtoehtojen olla houkuttelevia ja alkoholillisten juomien kanssa tasalaatuisiksi suunniteltuja.

Pöytäjuhliin (sitsit ja vuosijuhlat) liittyviä näkökulmia

Seura on vuonna 2021 ottanut käyttöön uudenlaisen skoolausetiketin, jossa jokainen osallistuja skoolaa samalla tavalla: ensin oikealle viistossa, toiseksi vasemmalle viistossa ja kolmanneksi vastapäätä istuvalle. Uudella skoolausetiketillä halutaan eroon sukupuolittuneista skolauskäytännöistä sekä helpottaa osallistujien ja järjestäjien työtä pöytäjuhlien plaseerauksen näkökulmasta. Seura suosittelee uuden skoolausetiketin käyttöönottoa myös esimerkiksi kerhojen tapahtumissa.

Seuran laulukirja *Confabulatio Fantastica* päivitetään vuonna 2023 ja sen sisältöä muokataan noudattamaan yhdenvertaisuutta.

Seuran (ja vuosikurssien) toimijoiden nimikkeistä

Seuran toimijoissa sekä lääketieteen opiskelijoiden vuosikursseilla on vastuuhenkilöitä, joista osan nimikkeet ovat sukupuolittuneita ja epäinformatiivisia kuten emäntä- ja isäntänimikkeet. Vaikka nämä sukupuolittuneet nimikkeet eivät ole sukupuoliin rajoitettuja, voi tehtäviin hakeutuminen olla vaikeampaa. Seura selvittää näiden toiminimikkeiden uudelleennimeämistä, ja uudelleennimeäminen astuu voimaan vuonna 2023.

Tapahtumiin osallistumisen yhdenvertaisuus taloudellisesta näkökulmasta

Tapahtumien hintojen tulee olla kohtuullisia, jotta osallistuminen ei jää kiinni jäsenen taloudellisesta tilanteesta. Hintoja tulee tarkastella yhdessä Seuran jäsenmaksujen suuruuden kanssa. Tämä tulee ottaa huomioon erityisesti ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kohdalla, joille järjestetään runsaasti tapahtumia orientaatioviikkojen aikana.

Esteettömyys tapahtumissa

Kerhotila Euphoria on esteellinen tila. Laaditaan Euphoriasta ja mahdollisesti muista opiskelijoiden tiloista (mm. Mocomo) esittelyteksti esteellisyysasioita koskien nettisivuille jäsenten tietoon.

Erilaisia huomioitavia esteellisyystekijöitä voivat olla lisäksi epätasainen liikkumisalusta, kovat äänet, vilkkuvat valot, voimakkaat hajut, heikko näkyvyys, ihmispaljous ja allergeenit (esimerkiksi eläimiä ollut samassa tilassa).

Mahdollisista esteellisyystekijöistä tiedotetaan Seuran järjestämien tapahtumien kuvauksissa.

Häirintäyhdyshenkilö tapahtumissa

Mikäli Seuran tapahtumassa käytetään alkoholia tai tapahtuma kestää yön yli, tapahtumassa tulee olla nimettynä järjestävän tahon puolesta 1-3 häirintäyhdyshenkilöä, jotka esittelevät itsensä tapahtuman alussa ja joille osallistujat voivat kertoa mahdollisista ongelmatilanteista tapahtuman aikana. Häirintäyhdyshenkilön tulee olla helposti tunnistettavissa sekä toimintakykyinen koko tapahtuman ajan.

Tapahtumakohtaisen häirintäyhdyshenkilön valitsemisesta ja tiedottamisesta vastaa tapahtuman järjestäjä. Niissä tapahtumissa, joissa ei ole tapahtumakohtaista häirintäyhdyshenkilöä, tapahtuman osallistujat voivat ongelmatilanteissa olla yhteydessä Seuran omiin häirintäyhdyshenkilöihin.

Samaa menettelyä suositellaan kerhoille etenkin, jos kerhon järjestämä tapahtuma sisältää alkoholia tai tapahtuma kestää yön yli. Kannustetaan myös vuosikursseja nimeämään häirintäyhdyshenkilö(t) omissa tapahtumissaan. Ohjeet toimintatavoista häirintätilanteessa Häirintäyhdyshenkilöt-kappaleessa.

3. Häirintäyhdyshenkilöt

Häirintäyhdyshenkilö on taho, johon voi olla yhteydessä Seuran toiminnan piirissä tapahtuviin ongelmatilanteisiin, kuten kiusaamiseen ja häirintään, liittyen. Lähtökohtaisesti toiminta käsittää opiskelijayhteisössä ja opiskelutilanteissa tapahtuvan häirinnän.

Seuralla on vähintään kaksi häirintäyhdyshenkilöä. Heidät valitaan yhdenvertaisuustoimikunnasta ja heidät nimeää Seuran hallitus yhdenvertaisuusvastaavan esityksestä vuodeksi kerrallaan. Mikäli hakijoita häirintäyhdyshenkilöiksi ei löydy yhdenvertaisuustoimikunnasta, voidaan haku avata Seuran jäsenistölle. Yhdenvertaisuusvastaava on vastuussa siitä, että häirintäyhdyshenkilöillä on tarvittava osaaminen tehtävässä toimimiseen.

Häirintäyhdyshenkilön tehtävät

Häirintäyhdyshenkilön tärkein tehtävä on vastaanottaa ja käsitellä ongelmatilanteita koskevat yhteydenotot. Häirintäyhdyshenkilöiden yhteydenotoissa tulee ottaa huomioon tietoturva. Jäsenet voivat olla yhteydessä häirintäyhdyshenkilöihin joko häirintäyhdyshenkilöiden yhteiseen sähköpostiin tai häirintäyhdyshenkilöiden henkilökohtaisiin sähköposteihin tai puhelinnumeroihin. Häirintäyhdyshenkilöiden yhteinen sähköposti tulee häirintäyhdyshenkilöiden kauden lopussa tyhjentää. Yhteydenottoväylistä tiedotetaan selkeästi jäseniä.

Yhteydenottokanavia seurataan säännöllisesti ja yhteydenottoihin vastataan ilman pitkiä viiveitä. Kaikki yhteydenotot ovat luottamuksellisia ja tilanteen mahdolliset jatkoselvittelyt tapahtuvat yhteydenottajan ehdoilla.

Ensisijaisesti häirintää kokenutta autetaan kuuntelemalla ja tukemalla esimerkiksi sähköpostitse tai järjestämällä tapaaminen joko etänä tai kasvokkain. Mikäli häirintää kokenut niin toivoo, voi häirintäyhdyshenkilö auttaa selvittämään asiaa ja järjestää tapaamisen asianosaisten kesken. Häirintäyhdyshenkilö voi olla mukana tapaamisessa. Kaikilla osapuolilla on oikeus itse määritellä ja kertoa kokemansa.

Häirintäyhdyshenkilö ei toimi tuomarina tai ole velvollinen ratkaisemaan tilannetta. Häirintäyhdyshenkilö on puolueeton eikä esitä johdattelevia tai asenteellisia kommentteja. Ongelmatilanteet ovat vaihtelevia, joten jokainen tilanne on käsiteltävä yksilöllisesti.

Ohje Seuran tapahtumissa toimiville häirintäyhdyshenkilöille

1. Katkaise häirintätilanne. Kerro, että tapahtumassa häirintä ei ole sallittua.
2. Selvitä, mitä on tapahtunut. Pyydä osapuolet mahdollisuuksien mukaan sivuun niin, että tilanne ei kerää huomiota ulkopuolisilta. Kysy molemmilta osapuolilta heidän näkemyksensä.
3. Tee selväksi, että häirinnän on loputtava. Kerro, että tapahtumassa noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita.
4. Yritä selvittää tilanne ensisijaisesti keskustelemalla.
5. Mikäli kohta 4 ei onnistu, pyydä häiritsijää poistumaan tapahtumasta. Kerro osapuolille, että voivat olla yhteydessä Seuran häirintäyhdyshenkilöihin, mikäli tilanne jää vaivaamaan myös tapahtuman jälkeen.

Tapahtuman alussa kerrotaan nämä toimintatavat, jotta osallistujat ovat tietoisia menettelyistä häirintätilanteessa.

Rikoksen tunnusmerkit täyttävässä tilanteessa otetaan yhteyttä virkavaltaan. Häirintäyhdyshenkilö auttaa ohjaamalla uhrin ammattiavun piiriin.

Häirintäkysely ja jatkuva palaute

Yhdenvertaisuustoimikunnan tulee vuosittain toteuttaa kysely Seuran yhdenvertaisuus- ja häirintäkysely. Kysely voidaan toteuttaa useammassa eri osassa tai yhtenä kyselynä tiimin oman harkinnan mukaan. Kyselyn tulokset erityisesti häirinnän näkökulmasta tulee raportoida aloittavalle häirintäyhdyshenkilölle. Yhdenvertaisuussunnitelmaa ja häirintäyhdyshenkilötoimintaa kehitetään kyselyn tuloksiin perustuen.

Yhdenvertaisuus- ja häirintäasioista kerätään myös jatkuvaa palautetta.

4. Yhdenvertaisuus päätöksenteossa

Yhdenvertaisuus otetaan päätöksissä paremmin huomioon, kun siihen liittyvä osaaminen on Seuran luottamushenkilöillä mahdollisimman hyvällä tasolla. Tietoisuutta parannetaan käsittelemällä yhdenvertaisuussuunnitelma vuosittain hallituksen ja valtuuskunnan perehdytyksessä.

Lääketieteen opiskelijat ovat moninainen joukko ja on tärkeää, että Seura olisi houkutteleva paikka kaikille. Jotta Seuran päättävissä elimissä osataan tehdä yhdenvertaisuutta edistäviä päätöksiä, tulisi myös toimielimien kokoonpanojen edustaa jäsenistön moninaisuutta.

Seuralle tulisi kehittää mekanismeja, joilla voidaan palkita kerhoja, jotka ovat ottaneet yhdenvertaisuuden huomioon aiempaa paremmin toiminnassaan. Palkitseminen voisi tapahtua esimerkiksi erillisenä rahapalkintona tai korotettuna kerhotukena.

Lisäksi valiokuntien hakuprosessin tulee olla hakijoille mahdollisimman läpinäkyvä erityisesti tilanteissa, joissa kaikkia hakijoita ei voida valiokuntaan valita.